

**Primorsko-goranska županija
Koordinacija za provedbu ROP-a**

**Akcijski plan provedbe
Regionalnog operativnog programa
Primorsko-goranske županije za razdoblje 2008-2010**

Voditelj Koordinacije

Prof.dr.sc. Mladen Črnjar

Rijeka, 20. studenog 2008.

SADRŽAJ:

1. *Svrha Akcijskog Plana*
2. *Kontekst Akcijskog Plana*
 - 2.1. *Pozadina Akcijskog plana*
 - 2.2. *Širi kontekst Akcijskog plana*
3. *Prioriteti ROP-a Primorsko-goranske županije*
4. **PROVEDBA AKCIJSKOG PLANA**
 - 4.1. *Analiza dostupnih financijskih sredstava*
 - 4.2. *Usporedba projekata iz projektne baze podataka sa dostupnim sredstvima*
 - 4.3. *Koncentriranje prioriteta ROP-a sukladno dostupnim sredstvima, usvajanje kriterija i indikatora*
 - 4.4. **OCJENJIVANJE I PRIORITETIZACIJA PROJEKATA**
 - 4.4.1 *Nadopuna baze projekata potrebnim podacima / Prikupljanje projektnih ideja*
 - 4.4.2. *Kriteriji za ocjenjivanje projekata*
 - 4.4.3. *Rangiranje ocijenjenih projekata*
 - 4.5. *Odluke o načinu ostvarenja potpore za svaki od prioriternih projekata*
5. *Monitoring*
6. *Evaluacija*

1. Svrha Akcijskog plana

U lipnju 2008. godine Županijska skupština Primorsko-goranske županije usvojila je Regionalni operativni program Primorsko-goranske županije 2008.-2013. (ROP). ROP sadrži analizu postojeće socio-ekonomske situacije u županiji smještene u širi geografski kontekst. Bazirano na analizi snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji (SWOT), regionalna razvojna strategija identificirala je 4 strateška cilja koji se sastoje od 17 prioriteta i 49 mjera. Ciljevi i prioriteti identificirani u razvojnoj strategiji vodit će aktivnosti u jačanju socio-ekonomske situacije u županiji u periodu 2008. – 2013.

Usvojeni dokument ne sadrži dio koji se odnosi na implementaciju, te je stoga svrha ovog Akcijskog plana da osigura provedbeni okvir Regionalnog operativnog programa. Akcijski plan pokriva trogodišnji period (2008. – 2010.) i detaljno pokriva aktivnosti i sredstva potrebna za implementaciju ROP-a.

2. Kontekst Akcijskog plana

2.1 Pozadina Akcijskog plana

ROP Primorsko-goranske županije pripreman je u periodu 2007. – 2008. i usvojen, kako je već navedeno, na Županijskoj skupštini u lipnju 2008. Nositelj izrade ovog strateškog dokumenta bila je Regionalna razvojna agencija Porin, a sam je dokument, za razliku od ostalih županija u Republici Hrvatskoj, pripremljen vlastitim snagama i sredstvima, bez vanjskih konzultanata. Upravo je ova činjenica osigurala važno praktično iskustvo u usvajanju strateškog pristupa regionalnom razvoju.

U samom procesu pripreme ROP-a, prikupljen je veliki broj projekata i projektnih ideja, međutim usvojeni dokument ne sadrži detaljne indikatore napretka, financijskih alokacija, kao ni institucija zaduženih za provedbu pojedinih mjera po odluci županijskih tijela. Razlog je tome nepostojanje regionalne razvojne strategije na nacionalnom nivou, odnosno nepostojanje transparentne i planirane alokacije sredstava na regionalnu razinu.

Postojeća praksa financiranja projekata u Republici Hrvatskoj nije uvijek bazirana na transparentnim procesima i konzultacijama u regionalnim partnerstvima i projekti su često financirani kao rezultat direktnih osobnih i političkih utjecaja s nacionalne razine.

Dio ovog Akcijskog plana ima za cilj osigurati transparentnost procesa alokacije sredstava za projekte, kao i transparentnost generiranja projekata kroz njihovu evaluaciju i rangiranje.

2.2 Širi kontekst Akcijskog plana

Donošenjem Strategije regionalnog razvoja (SRR) Republike Hrvatske utvrdit će se razvojni ciljevi i instrumenti usmjereni k izgradnji ukupnog razvojnog potencijala, smanjenju regionalnih razvojnih nejednakosti, te jačanju razvojnog potencijala onih dijelova zemlje koji zaostaju u razvoju kako bi postali konkurentni. Strategija će predložiti uspostavu koherentnog i jedinstvenog okvira politike regionalnog razvoja kao i uspostavu potrebnog pravnog i institucionalnog okvira.

Nositelj svih aktivnosti u planiranju SRR jest Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva (MRRŠVG), ujedno i glavna odgovorna vladina institucija za regionalnu politiku. Uprava za integrirani regionalni razvoj odgovorna je za predlaganje regionalne razvojne politike i uspostavu cjelovitog sustava planiranja, programiranja, upravljanja i financiranja regionalnog razvoja; koordinaciju sudionika i aktivnosti vezanih za planiranje, programiranje, provedbu, praćenje provedbe i vrednovanje godišnjih i višegodišnjih razvojnih programa i projekata koji se financiraju iz državnog proračuna, sredstava korisnika i donatora a namijenjena su razvoju županija i širih regija, poticanju razvoja međuregionalne, prekogranične i transnacionalne suradnje, kao i za pripremu višegodišnjih i godišnjih strateških i operativnih dokumenata za korištenje sredstava EU i ostalih izvora financiranja namijenjenih regionalnom razvoju.

Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske (SRR RH) nastoji se osigurati koordinirani pristup održivom društveno-gospodarskom razvoju svih dijelova zemlje te povezati upravljanje razvojem odozgo i upravljanje razvojem odozdo (“top-down – bottom-up”), putem povezivanja različitih ministarstava te drugih središnjih državnih institucija s ostalim sudionicima u društveno-gospodarskom razvoju zemlje (s nacionalne, regionalne i lokalne razine), a u cilju postizanja ravnomjernijeg razvoja zemlje i smanjenja društveno-gospodarskih razlika.

Kao takva, SRR RH će predstavljati značajan međusektorski i teritorijalno usmjeren alat za planiranje regionalnog razvoja, te će pridonijeti programiranju za Strukturne fondove Europske unije.

Jedan od strateških ciljeva SRR RH jest „bolja povezanost lokalnih i regionalnih razvojnih potreba s nacionalnim i EU razvojnim prioritetima, te s dostupnim sredstvima namijenjenim razvoju“

Ovaj strateški cilj temelji se na potrebi boljeg povezivanja nacionalnih i EU proračunskih troškova s potrebama širih regija te jedinica lokalne i regionalne samouprave u Republici Hrvatskoj, kako bi se omogućilo ostvarivanje nacionalnih, regionalnih i lokalnih razvojnih ciljeva na koherentan i integrirani način.

Strateški cilj 1 stavlja lokalne i regionalne sudionike razvojnog procesa u središte razvoja njihovih područja i to njihovim uključivanjem u rad sveobuhvatnog Županijskog partnerskog vijeća (NUTS 3) i Partnerskog vijeća šire regije (NUTS 2), koje će surađivati s predstavnicima središnje vlasti pri identificiranju prioritarnih potreba njihove županije ili šire regije i predlaganju zajedničkih, strateških i ostvarivih rješenja.

Županijske razvojne strategije, zajednički razvojni projekti te projekti širih regija, koji će nastati kao rezultat takvog procesa, s vremenom će postati značajno sredstvo za usmjeravanje nacionalnih i EU sredstava namijenjenih razvoju kako županija, tako i širih regija.

Za postizanje ovog cilja nužno je riješiti pitanje upravljanja nacionalnim i EU sredstvima namijenjenim regionalnom razvoju, ali i osigurati način na koji će sredstva namijenjena razvoju pojedinih sektora (npr. promet, poljoprivreda, okoliš) biti trošena tako da pridonose ostvarivanju širih nacionalnih i EU razvojnih prioriteta uz istovremeno zadovoljenje lokalnih i regionalnih potreba.

Učinkovit održivi razvoj zahtijeva od svih sudionika uključenih u razvojni proces strateško i široko promišljanje pri razumijevanju potreba i predlaganju rješenja, jer rješavanje mnogih problema na županijskoj i lokalnoj razini traži provedbu aktivnosti i izvan županijskih granica.

Stoga postoji snažna potreba povezivanja lokalnih i regionalnih potreba i problema s proračunskom stvarnošću ali i s nacionalnim i EU razvojnim prioritetima, kako bi se postigao opći konsenzus na dobrobit svih o tome na koji način dostupna sredstva (nacionalna i EU) mogu biti najučinkovitije utrošena, a u cilju postizanja odgovarajuće ravnoteže među različitim razvojnim ciljevima.

Predviđeno je da temeljni planski dokument županijske razine bude **Županijska razvojna strategija (ŽRS)**. ŽRS u svim županijama pripremat će Županijsko partnersko vijeće (sastavljeno od predstavnika relevantnih sudionika u razvojnom procesu) i to sukladno definiranim Nacionalnim sektorskim smjernicama, čime će nastojati povezati lokalne i regionalne razvojne potrebe s (a) nacionalnim i EU razvojnim prioritetima i (b) dostupnim EU i nacionalnim financijskim sredstvima i propisima koji reguliraju njihovo korištenje. Nacionalne sektorske smjernice bit će potrebno pripremiti prije početka provedbe instrumenta za razvoj županija i širih regija, a iste će se u prvoj fazi pripremiti za ograničeni broj sektora u svrhu testiranja predloženog modela.

Za autore Županijskih razvojnih strategija bit će od jednake važnosti prilikom njihove izrade uzeti u obzir: (a) nacionalne i EU razvojne prioritete, te (b) dostupnost i propise koji reguliraju korištenje EU i nacionalnih financijskih sredstava.

Nacionalne sektorske smjernice definirat će što Vlada RH želi financirati, na koji način i od strane koga. Definirati će investicijsku politiku Vlade RH po sektorima, te će različite dijelove tog dokumenta izrađivati pojedina resorna ministarstva. Takav je pristup neizbježan ako se želi postići da Županijske razvojne strategije ne sadrže projekte koje ne želi financirati niti Vlada RH, niti netko drugi (obzirom da nisu u suglasju s nacionalnom politikom ili se odnose na područja u kojima središnja vlast ne vidi opravdanim uključivanje lokalne i regionalne samouprave).

Donošenje SRR RH predviđa se do kraja 2008. godine. Akcijski Plan za provedbu ROP-a Primorsko-goranske županije uzima u obzir vremenski plan predviđen za

donošenje SRR u smislu prilagodbe potrebnih procesa koji će se odnositi na instrumente i institucionalni okvir predviđen nacrtom dokumenta.

Kako SRR RH predviđa izradu ŽRS izvedenih iz postojećih ROP-ova, Akcijski plan predviđa i proces prilagodbe ROP-a Primorsko-goranske županije u ŽRS. Prilagodbe u tom smislu će se najviše odraziti upravo na strateško promišljanje prioriteta i njihovo koncentriranje vezano za programski period i realno dostupna financijska sredstva.

Ekspertni tim projekta CARDS 2004 „Jačanje kapaciteta za regionalni razvoj“, koji sudjeluje u izradi strateških dokumenata regionalnog razvoja na nacionalnoj razini, uključen i u definiranje provedbenih dokumenata ROP-a Primorsko-goranske županije sa ciljem usklađivanja ovih dokumenata s novim Zakonom o regionalnom razvoju i EU praksom.

3. PRIORITETI ROP-a Primorsko –goranske županije

ROP-om Primorsko goranske županije određeni su slijedeći ciljevi i mjere za poticanje razvoja županije za razdoblje 2007-2013:

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA	1. <i>Povećanje produktivnosti gospodarstva</i>	1. <i>Razvoj sektora koji predstavljaju „žarišta</i>
		2. <i>Razvoj tehnološke infrastrukture</i>
		3. <i>Implementacija novih znanja i tehnologija</i>
		4. <i>Umrežavanje poduzetnika i institucija, i međunarodno umrežavanje</i>
		5. <i>Usvajanje standarda i normi EU</i>
	2. <i>Razvoj malog i srednjeg poduzetništva</i>	1. <i>Razvoj pozitivne „poduzetničke klime“</i>
		2. <i>Razvoj poduzetničke infrastrukture</i>
		3. <i>Uspostavljanje mreže za informiranje i savjetodavnu podršku poduzetnika</i>
		4. <i>Financijski instrumenti za podršku</i>
		5. <i>Pomoć ciljanim grupama poduzetnika</i>
	3. <i>Razvoj tržišta radne</i>	1. <i>Razvoj ljudskih resursa u području</i>
		2. <i>Razvoj lokalnog tržišta rada</i>
4. <i>Promocija županije</i>	1. <i>Unaprijediti percepciju Županije</i>	
	2. <i>Odrediti „točke prepoznavanja“ županije i sustavno ih prezentirati</i>	
	3. <i>Kontinuirano prezentirati i promovirati značajne županijske projekte na nacionalnoj i EU razini</i>	

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
KREIRANJE UVJETA ZA URAVNOTEŽEN RAZVOJ	1. <i>Razvoj energetskog sustava</i>	1. <i>Strateško jačanje energetskog kapaciteta Županije</i>
		2. <i>Jačanje institucionalnog kapaciteta Županije (agencija za energetiku)</i>
		3. <i>Plinifikacija županije</i>
		4. <i>Povećanje udjela korištenja obnovljivih izvora energije</i>
		5. <i>Racionalno upravljanje energijom</i>
	2. <i>Razvoj prometne i informacijske infrastrukture</i>	1. <i>Razvoj prometne infrastrukture</i>
		2. <i>Rijeka, intermodalni i logistički centar</i>
		3. <i>Prometno povezivanje subregija</i>
		4. <i>Razvoj informacijsko komunikacijske</i>
	3. <i>Uspostava integriranog sustava gospodarenja okolišem</i>	1. <i>Praćenje stanja</i>
		2. <i>Razvoj županijskog informacijskog sustava</i>
		3. <i>Édukacija vezana uz gospodarenje okolišem i zaštitu okoliša</i>
	4. <i>Uravnotežen razvoj subregija</i>	1. <i>Poticajne mjere za razvojne projekte u slabije razvijenim područjima</i>
		2. <i>Praćenje provedbe postojećih planova</i>
		3. <i>Jačanje kapaciteta za provedbu postojećih planova razvoja</i>
	5. <i>Unapređenje upravljanja regionalnim razvojem</i>	1. <i>Razvoj civilnog društva</i>
		2. <i>Uspostava institucionalnog okvira za upravljanje regionalnim razvojem</i>
3. <i>Jačanje međuregionalne i prekogranične</i>		
4. <i>Sustavno praćenje i evaluacija „indikatora održivog razvoja“</i>		

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA	1. Dostupnost kvalitetnog obrazovanja	1. Povećanje uključenosti u programe predškolskog odgoja i obrazovanja
		2. Izgradnja i opremanje objekata u školstvu
		3. Razvoj osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja
		4. Usklađivanje obrazovnog i gospodarskog
		5. Razvoj visokoškolskog obrazovanja
		6. Uvođenje sustava cjeloživotnog učenja
		7. Dostupnost obrazovnih programa u slabije razvijenim područjima
	2. Unapređenje zdravlja	1. Povećanje dostupnosti i obuhvatnosti primarne zdravstvene zaštite
		2. Informatizacija zdravstvenog sustava
		3. Razvoj programa prevencije i ranog otkrivanja bolesti
		4. Promocija zdravih životnih stilova
	3. Unapređenje socijalne sigurnosti i socijalne uključenosti	1. Unapređenje brige za stariju populaciju
2. Društvena integracija socijalno ugroženih skupina		

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA	1. Razvoj komunalne infrastrukture	1. Uspostava cjelovitog i uravnoteženog sustava vodoopskrbe
		2. Unapređenje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
		3. Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom
	2. Razvoj sportskih i kulturnih djelatnosti	1. Izgradnja infrastrukture za sportske i kulturne djelatnosti
		2. Umrežavanje i povezivanje kulturnih i sportskih djelatnosti
		3. Povećanje uključenosti svih dobnih i društvenih skupina u sportske i kulturne
	3. Dostupnost javnog prijevoza i javnih površina	1. Unapređenje integralnog sustava javnog prijevoza i promocija korištenja javnog
		2. Valorizacija javnih površina
	4. Održivo korištenje prirodne i kulturne baštine	1. Zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti
		2. Očuvanje, revitalizacija i upravljanje kulturnom baštinom

	5. Povećanje kvalitete javnih usluga	1. Dostupnost javnih usluga
		2. Informatizacija javnih usluga

U okviru ROP-a Primorsko-goranske županije dva su ključna odstupanja od standardne metodologije izrade:

- nisu pripremljene financijske projekcije, tj. proračun potrebnih sredstava i izvori financiranja za realizaciju pojedine mjere i
- prikupljeni projekti i projektne ideje nisu poredane prema prioritetu provedbe i slijedu izvođenja.

Razlozi za ovakav pristup su dvojaki: procjena izvora financiranja i dostupnosti financijskih sredstava ovisi o procesu pridruživanja RH EU, raspoloživosti međunarodnih fondova kao i procesu decentralizacije državne uprave i povećanja ovlasti županija i jedinica lokalne samouprave u prikupljanju i raspolaganju sredstvima na lokalnoj razini.

Veliki broj projektnih ideja u ovoj je fazi rada na ROP-u prikupljen bez definiranih troškova provedbe. Kako se ROP izrađuje za razdoblje od šest godina (2008. – 2013.) za očekivati je niz promjena u Županiji i u njezinom okruženju vezano za izvore financiranja i za dostupna financijska sredstva.

Navedeno ima za posljedicu da ni strateško koncentriranje prioriteta ROP-a (manji broj prioriteta ili mjera koje bi koncentriranjem financijskih sredstava za provedbu omogućilo bržu realizaciju projekata s većim učinkom) nije bilo moguće.

4. PROVEDBA AKCIJSKOG PLANA

Akcijski plan definira proces provedbe ROP-a prema slijedećim koracima:

1. Analiza dostupnih sredstava financiranja
2. Usporedba projekata iz projektne baze podataka sa dostupnim sredstvima
3. Koncentriranje prioriteta ROP-a sukladno dostupnim sredstvima, usvajanje kriterija i indikatora
4. Ocjenjivanje i prioritizacija projekata
5. Odluke o načinu ostvarenja potpore za svaki od prioriteta projekata (Pomoć u pripremi i/ili realizaciji)
6. Nadzor provedbe projekata
7. Evaluacija

U nastavku su detaljno opisane metodološke smjernice te način provedbe svakog koraka.

4.1 Analiza dostupnih financijskih sredstava

Ovim Akcijskim planom, predviđena je izrada detaljnije analize dostupnih financijskih sredstava za razdoblje 2008-2010. Dostupna financijska sredstva su ograničena, poglavito sredstva predpristupnih fondova EU. Sa sigurnošću možemo tvrditi da ni Nacionalne sektorske smjernice koje bi omogućile točnije financijske alokacije za prioritete određene u resornim ministarstvima neće biti primjenjive do kraja provedbe ovog Akcijskog Plana.

Stoga se u predviđanjima raspoloživih financijskih sredstava možemo osloniti na proračunska sredstva JLS, Institucija, te Županije, dok će sredstva nacionalnih fondova, te resornih ministarstava biti procijenjena na osnovu dosadašnjih iskustava o udjelu financiranja pojedinih sektora u relativnom postotku i to, prema broju stanovnika PGŽ u odnosu na stanovništvo RH i ukupna godišnja proračunska sredstva. Za referentne, uzet će se proračunska sredstva važeća za 2007 godinu, te multiplicirati sa tri (do 2010 g). Premda ovakav izračun nije točan, odnosno, ne znači da će projekti PGŽ u narednim godinama dobiti iste udjele u odnosu na ukupna sredstva, predstavlja početnu osnovu za okvirni izračun sredstava dostupnih iz državnog proračuna.

Nadalje, u obzir će se uzeti i raspoloživa sredstva predpristupnih fondova EU, konkretno IPA (kao najznačajniji), dostupni programi Zajednice (FP7, Equal, Natura...), sredstva ostalih donatora, te bilateralna sredstva pomoći (Norveška, Japan, Nizozemska, V Britanija...)

4.2 Usporedba projekata iz projektne baze podataka sa dostupnim sredstvima

Prijedlog formata tabličnog pregleda izvora financijskih sredstava:

Fond/ Institucija	Godina, raspoloživost sredstava	Prihvatljive aktivnosti/područje	Max raspoloživo	Planirani iznos PGZ	Prioritet mjere ROP-a	Projekti (u Bazi)	Komentari
MINGORP	2008, ožujak, 60 dana za prijavu						
Naziv mjere		Zadrugarstvo, opis aktivnosti	X mil Kn	250.000 kn		135, 138	
....		Marketing	Ymil KN	500.000	2.4; 2.5	215, 263,272	
Min poljoprivrede							
Mjera ruralni	9, 2008, lipanj 30 dana	Tematski seoska	puti, X mil kn	300.000kn		53, 212	Prednost zaleđe,

razvoj....		infrastruktura....					PPDS
.....							
IPA							
Programi zajednice		Poslovna infrastruktura,	5 ME	300.000 ili 0?			10 županija, ppds
IPA Prekogranična suradnja	Lipanj 2008, 120 dana	Turizam, gospodarstvo, institucionalna suradnja					
MMTPR		Odvodnja, prečišćavanje otpadnih voda		xy			Obalni gradovi ?
.....							

Izrada pregledne tablice sa svim točnim podacima je zahtjevan zadatak, no jednom obavljen, u narednim godinama traži minimalne prenamjene i usklađenja.

Na ovaj način, osim mogućnosti sagledavanja realno dostupnih sredstava iz „vanjskih“ izvora, biti će znatno lakše usporediti i koncentrirati sredstva Županije i JLS te ostalih institucija na pripremu i angažman oko odabira i nominiranja prioritetnih projekata iz postojeće Baze projekata (project pipeline).

S druge strane široj javnosti, potaknut će osmišljavanje i pripremu novih projekata za obnovu baze projekata, a vjerovatno inducirati i poboljšati kreativnost podnositelja projektnih ideja u promišljanju rješenja problema u županiji.

Ovako pripremljeni podaci će se iskoristiti za projekciju i detaljniji pregled MJERA iz ROP-a za koje je realno očekivati „vanjsko“ financiranje u određenom periodu, a za koje je potrebno dodatno odrediti i indikatore, te način mjerenja uspješnosti svake od mjera.

4.3. Koncentriranje prioriteta ROP-a sukladno dostupnim sredstvima, usvajanje kriterija i indikatora

Obzirom na definirane prioritete ROP-a i, na neki način, koncentraciju na nekoliko glavnih područja (osi) djelovanja koja se mogu definirati temeljem osnovne analize stanja u PGŽ, predlažemo razradu osnovnih indikatora i način određivanja učinka projekata na niže opisan način. Indikatori su sastavni dio kriterija za procjenu projekata i pomoći će u procjeni prioriteta određenog projekta za provedbu u okviru vremenskog okvira ovog Akcijskog Plana.

RRA Porin zajedno sa članovima Koordinacije izrađuje prijedlog osnovnih indikatora/pokazatelja za mjerenje uspješnosti / učinka projekta :

Prioritena područja djelovanja	POKAZATELJI	Povezanost sa mjerama ROP-a
GOSPODARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> - broj direktnih i indirektnih novostvorenih ili zadržanih radnih mjesta - površina poduzetničke infrastrukture u funkciji - kapacitet putnika i tereta u željezničkom, pomorskom i zračnom prijevozu - broj i veličina novih investicija u proizvodnim djelatnostima - broj registriranih poslovnih subjekata, start-up-ova - broj spinn-offova - broj noćenja - broj novih turističkih proizvoda 	
RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA	<ul style="list-style-type: none"> - broj osoba uključen u programe cjeloživotnog obrazovanja - povećan kapacitet obrazovnih institucija (veći prihvati učenika, broj nastavnog kadra, broj objekata, površina i opremljenost objekata) - broj informatički pismenih osoba - broj novih nastavnih programa - razina nezaposlenosti - skraćivanje vremena od završetka školovanja do prvog zaposlenja 	
UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA	<ul style="list-style-type: none"> - izgrađenost vodovodne mreže i mreže odvodnje, te energetskog sustava (pokrivenost stanovništva) - broj zdravstvenih djelatnika i dostupnost usluga - broj socijalnih usluga, objekata - izgrađenost vodovodne mreže i mreže odvodnje, te energetskog sustava - mjerenja kvalitete zraka - mjerenje kvalitete vode 	

Pokazatelji bi trebali biti određeni, vremenski ograničeni, mjerljivi, lako dostupni i relevantni za mjere utvrđene u ROP-u. Navedeni pokazatelji nisu vremenski određeni te je u ovakvim uvjetima, bez točno određenih pokazatelja za svaku od mjera ROP-a odgovornost na procjeniteljima ili evaluatorima projekata da procjene sukladno pruženim informacijama učinak projekta na dobrobit zajednice.

Prijedlog na ovaj način postavljenih indikatora, i što je još važnije područja djelovanja potvrđuje Koordinacija.

4.4. Ocjenjivanje i rangiranje projekata

4.4.1 Nadopuna baze projekata potrebnim podacima/Prikupljanje projektnih ideja

Obzirom da postojeći opisi projekata prikupljenih pri izradi ROP-a ne daju uvid u moguće učinke na ciljane skupine, značaj za razvoj određenog sektora, utjecaj na okoliš i slično, potrebno je iste nadopuniti potrebnim podacima. U tu svrhu, RRA Porin će zatražiti dodatna pojašnjenja odnosno nadopunu detaljnijeg opisa sa predviđenim efektima projekata. Projektne ideje prikupljat će se putem javnih poziva, na za to pripremljenom obrascu.

Poziv za podnošenje projektnih ideja će se objavljivati barem dva puta godišnje. Jednom zaprimljenim projektima pridodaje se referentna oznaka pod kojom se vode dalje u bazi projekata. Projekti se u odnosu na prvu prijavu mogu dalje razvijati od strane korisnika ili uz pomoć RRA. Ukoliko je razrada projekta značajna u odnosu na postojeće podatke u bazi, nositelj projekta treba pisanim putem obavijestiti RRA Porin o nastalim promjenama u statusu dokumentacije i ukupnim promjenama u dizajnu projekta.

Prioritetno jest prikupiti podatke za projekte čija se provedba tek planira kako bi se eventualno donijela odluka o su-financiranju, dok se nešto kasnije da prikupiti informacije o projektima u provedbi ili već pri završetku provedbe, a radi nadzora provedbe odnosno evaluacije učinka istih. Pri tom ne treba zaboraviti da evaluacija jednom zaključenih projekata ne znači nužno za nositelja i završetak rada na toj tematici. Dapače, uvriježeno je da se tijekom provedbe uoče daljni nedostaci u području obuhvata projekta ili mogućnosti za rješavanje određene druge skupine problema, a što je moguće ostvariti novo osmišljenim projektom koji je kompatibilan ili se nastavlja na učinjeno iz prethodnoga. (Drugim riječima, nositeljima projekata u provedbi treba dati razlog da požure sa dostavljanjem šireg opisa).

Po izradi softverskog rješenja za upravljanje bazom projekata poziv za podnošenje projekata će biti kontinuiran, te će putem web-a, biti omogućeno obnavljanje i nadopuna statusa projekata periodično pristupom samih korisnika.

RRA Porin će za do sada prikupljene projektne ideje napraviti procjenu značaja za provedbu ROP-a neovisno o razini dostavljenih informacija u osnovnom obrascu. Ukoliko je projekt izgledno od ključnog značaja za razvoj županije, RRA će prikupiti dodatne informacije potrebne za kompletiranje projekta za fazu ocjene prioriteta telefonski, elektronski ili putem sastanka sa nadležnom institucijom.

4.4.2. Kriteriji za ocjenjivanje projekata

RRA Porin, koristeći usluge vanjskih stručnjaka relevantnih za pojedina područja, izrađuje osnovnu analizu pristiglih projektih ideja koja služi kao podloga za odabir prioriteta projekata.

Prijedlog kriterija za odabir projekata je dan u nastavku. Da bi se mogla kvalitetno provoditi procjena projekata i njihovo rangiranje, kriterije je potrebno operacionalizirati.

U prvom koraku su označeni kriteriji u stupnju Identifikacije i Određivanja prvenstva.

I. korak - Identifikacija projekata u skladu sa ROP-om

Nužni kriteriji su označeni rimskim brojevima **I** i **Ia**. Ukoliko određeni projekt nije u skladu s prioritetima ROP-a, ne može se u programskom periodu naći na listi prioriteta projekata. Projekt koji se ne može svrstati ni u jednu od skupina mjera i prioriteta opisanih u ROP-u neće se dalje ocjenjivati, no neće se brisati iz baze projekata.

Isto tako, podnositeljima projekata koji nisu zadovoljili nužan uvjet ne može se zabraniti kandidiranje projekta na neke vanjske izvore sredstava financiranja ili financiranje vlastitim sredstvima, no oni bi trebali znati da se u većini slučajeva traži povezanost sa planovima razvoja itd.

Projekti mogu biti u bilo kojoj fazi razvoja, od početne zamisli do detaljnog plana izvedbe, ali moraju zadovoljiti dva nužna kriterija:

- **Biti u skladu sa ROP-om** – odgovarati na probleme iz osnovne i SWOT analize i proizlaziti iz prioriteta i mjera ROP-a.
- **Biti u skladu sa ostalim usvojenim planovima** - usvojenim nacionalnim / županijskim / prostornim planovima jedinica lokalne samouprave, PUR-ovima ili LAG-ovima gdje je to primjenjivo. Ondje gdje ne postoje usvojeni planovi lokalnog razvoja ili prostorni planovi, za referentan će se uzimati plan višeg stupnja (županijski)

REZULTAT I KORAKA: projekti se svrstavaju u dvije skupine: za daljnju ocjenu i ostali projekti

II. korak- Ocjena projekata u skladu sa razvojnim prioritetima ROP-a

Odluka o prioritetnosti projekta može se donijeti jedino na osnovu ocjenjivanja temeljem kriterija koji su međusobno ovisni:

Utjecaj projekta na zacrtane prioritete: +5	max 20
--	---------------

- Od velikog značaja (odrediti kategoriju)	20
- Srednji	10
- Malen	5

Ovaj kriterij traži zasebnu procjenu sukladno ranije predloženim indikatorima. Ukoliko bi se poznavale odrednice za mjerenje uspjeha svakog indikatora, jednostavnije bi bilo definirati pondere za utjecaj na ukupnu ocjenu. Dok god to nije slučaj, potrebno je što je moguće više objektivno procijeniti učinak projekta.

Udio u ukupnom značenju u odnosu na ostale teme nosi 20%.

Dodatnih 5 bodova može se dodijeliti projektu koji ima izravan i posredno veliki utjecaj na određene ciljane skupine

Realno dostupna sredstva financiranja u <u>promatranom periodu</u> za +10	max 10
--	---------------

- <i>izvođenje projekta (radovi, usluge, nabava)</i>	10
- <i>izradu tehničke dokumentacije, raznih potrebnih studija</i>	5
- <i>dodatno*</i>	+10

Ukoliko postoje realno dostupna sredstva za financiranje projekta (i to značajna SF ili Nacionalna) u skorije vrijeme, projekt će dobiti višu ocjenu, tj 10 bodova. Nije nužno da se projekt svodi na izradu tehničke dokumentacije već je moguće da je još u ranoj fazi razrade. Manja ocjena se dodjeljuje projektima koji imaju izgledna sredstva financiranja limitiranog opsega (soft mjere, izrade studija, istraživanja manjih obima, itd)

*Ukoliko su sredstva dostupna u skorijoj budućnosti, te su poznati uvjeti za dodjelu sredstava, iznosi i ostalo, u ovoj kategoriji se dodjeljuje dodatnih 5 bodova

Pripremljenost dokumentacije/gotovost projekta	max 15
---	---------------

- <i>spreman za provedbu</i>	15
- <i>spreman do natječaja</i>	10
- <i>djelomično gotova dokumentacija (postoje određeni rizici)</i>	5
- <i>dokumentacija nije spremna</i>	0

Procjena kod prve kategorije se vrši na osnovu usporedbe dostupnih izvora financiranja sa statusom projektne dokumentacije. U procjeni obuhvaćena dokumentacija odnosi se na tehničku (idejni, glavni provedbeni projekt), dozvole (lokacijska, građevinska), te studije izvedivosti CBA, EIA...

- Ukoliko je procijenjeno da je dokumentacija potrebna za obuhvat projekta moguće spremna do realnih rokova natječaja za predlaganje projekta, projekt se svrstava u prvu grupu „sva dokumentacija spremna“ i dodjeljuje mu se 10 bodova.
 - 5 bodova se dodjeljuje projektima koji će moguće imati spremnu dokumentaciju za 12-18 mjeseci
 - projekti za čiju je pripremu dokumentacije potrebno više od 18 mjeseci ne dobivaju bodove u ovoj kategoriji.
- Kako se prioritizacija projekata radi periodično, realno je za očekivati da se projekti u narednom promatranom godišnjem periodu penju na ljestvici prioriteta na osnovu napretka u pripremi dokumentacije.

Osigurani kapaciteti za kvalitetnu provedbu i održivost:	max 20
- <i>HR</i>	<i>max 6</i>
Osiguran kadrovski kapaciteti za vođenje i provedbu	2
Iskustvo u rukovođenju sličnih projekata	2
Kvalitetan i iskusan partner	2
- <i>Vlastita financijska sredstva,</i>	<i>max 6</i>
Osigurano 35-50% potrebnih sredstava	6
Osigurano 20-35% potrebnih sredstava	4
Osigurano 10% potrebnih sredstava	2
Manje od 10 %	0
- <i>Održivost projekta</i>	<i>max 8</i>
postoje financijski preduvjeti za održivost	2
institucionalni preduvjeti	2
multiplikacijski efekti	2
značajan učinak na ciljne skupine	2

Procjena učinaka projekta na:	max 10
- <i>Okoliš (3 kategorije)</i>	<i>max 6</i>
Doprinosi održivom upravljanju i očuvanju okoliša	6
Nema veliki negativan utjecaj na okoliša	0
Ima značajke mogućih rizičnih utjecaja po okoliš	- 6
- <i>Socijalnu uključenost, ravnopravnost spolova</i>	<i>max 4</i>
Promovira socijalnu uključenost i ravnopravnost spolova	4
Ne uzima u obzir	2
Narušava pravila jednakosti i uključenje	0

Utjecaj na uravnotežen održivi razvoj	10
--	-----------

Dodatna procjena važnosti projekta odnosi se na projekte koji će svojim djelovanjem pridonijeti ujednačenom regionalnom/lokalnom razvoju, tj prvenstven su usmjereni

na smanjenje razlika otočnih područja i područja zaleđa u odnosu na razvijenije obalne dijelove županije

4.4.3. Rangiranje ocijenjenih projekata

Projekt može biti maksimalno ocijenjen sa 100 bodova.

Na ovaj način ocijenjeni projekti rangiraju se po broju dodijeljenih bodova. Uz svaku ocjenu se upisuju komentari vezani za svaki projekt koji uključuju:

- Potrebne aktivnosti za poboljšanje projekta
- zadane rokove i podjelu odgovornosti za finalizaciju projekta
- moguće rizike

Projekti se upisuju na obrasce koji na pregledan način sažeto daju pregled svih značajki i potrebnih prepravki te dinamički plan. Za ovu svrhu moguće je koristiti tablicu na stranici 11 uz dodatne kategorije (dokumentacija, odgovorna osoba, vremenski raspored aktivnosti).

RRA Porin podnosi izvještaj o rangiranju prioriternih projekata Koordinaciji Partnerstva ili ga izrađuje zajedno sa Koordinacijom (bolja varijanta).

Prioritetna rang lista projekata, način ocjenjivanja i prijedlozi za aktivnosti na svakom od projekata prezentirati će se na sastanku ŽPV-a i nakon diskusije zatražiti usvajanje prioriternih lista projekata za tekuću godinu

Kako je u određenom trenutku potrebno evaluirati projekte i izvršiti rangiranje sukladno njihovom značenju za razvoj zajednice sukladno ROP-u, sustav je potrebno usuglasiti sa uvriježenim terminima za donošenje financijskih proračuna JLS- ai Županije.

4.5. Odluke o načinu ostvarenja potpore za svaki od prioriternih projekata (pomoć u pripremi i/ili relizaciji)

RRA Porin će Koordinaciji iznijeti plan potpore prioriternim projektima i u smislu stručne pomoći za izradu odgovarajuće popratne dokumentacije, te prijavnih obrazaca za financiranje iz fondova EU (pretprijetnih i eventualno SF), resornih ministarstava, itd, ili eventualno izrade akcijskog plana za svaki projekt kako bi se time olakšalo nositeljima projekata gdje je to potrebno uvid u sve korake koje moraju poduzeti do ostvarenja zacrtanih rokova za provedbu.

Koordinacija će odobriti plan aktivnosti PORINA i usvojiti odluku za preporuku Županiji.

Prihvaćenim prioriternim projektnim idejama se dodjeljuje prvenstvo:

- Tehnička pomoć u fazi pripreme project fiche-a i ostale dokumentacije ovisno o tipu i vrsti natječaja (izvoru sredstava financiranja)
- Dodatna tehnička pomoć ako je dostupna (npr. od strane ministarstava)

- Angažiranje sredstava/stručnjaka za dodatnu dokumentacije (npr. za studije izvedivosti i natječajnu dokumentaciju)
- Daju se ovlasti predstavnicima županije za prioritet pri evaluaciji projekata na pojedinim natječajima ukoliko je njihovo sudjelovanje u odboru za evaluaciju predviđeno u samom programu

5. MONITORING I EVALUACIJA

Akcijski plan pokriva period 2008.-2010., a budući on predstavlja novi pristup strateškom planiranju socio-ekonomskog razvoja u primorsko-goranskoj županiji, monitoring napretka provedbe odvijat će se na godišnjoj bazi. Evaluacija utjecaja svih aktivnosti financiranih u kontekstu ovog Akcijskog plana obaviti će se krajem 2010. godine. Monitoring napretka i evaluacija utjecaja osigurati će informacije u svrhu javne debate i mogućeg reprogramiranja strateških dokumenata.

5.1. Monitoring

Godišnjim monitoring u 2009. i 2010. osigurati će informacije o provedenim aktivnostima s podacima o nositeljima provedbe, uključenim financijskim sredstvima (i njihovim izvorima) te ostvarenim ili anticipiranim rezultatima. Ova će izvješća sadržavati i informacije o provedbi Akcijskog plana. Izvješća o napretku podnositi će RRA Porin, a usvajati će ih Koordinacija.

5.2. Evaluacija

Evaluacija, koja će se provesti krajem 2010. godine (ex-post evaluacija) ocijeniti će rezultate koji su postignuti primjenom ovog novog pristupa strateškom planiranju, i ocijeniti kvalitetu procesa odabira projekata i njihovog upravljanja.